СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рôкъ V. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 6-го Мая 1897. — Число 19.

Календарь.

МАЙ.		
6	Ч.	Савы муч.
7	П.	Мар... еванг.
8	С.	Вас... муч.
9	Н.	3. МИРОНОСИЦЪ. Симеона
10	П.	Ясона Максима
11	В.	9 мучениковъ въ Кизицѣ
12	С.	Якова апост., Доната

Змѣстъ.

Вôдозва до нашихъ Братôвъ Русинôвъ въ Бразилии!

Лиха доля и паньска господарка въ старôмъ краю, въ Галичинѣ, выгнала Васъ зъ дому далеко за море, шукати новои землѣ. По дорозѣ Васъ гнобили, здирали за всякій папери, не пускали жандармами. Всякій агенты ошукували и обдирали Васъ немилосердно. Наконець опинили ся Вы въ новôмъ, незнанôмъ краю. Одни попали на робôтниковъ въ горячихъ краяхъ бразилійскихъ, якъ San Paulo, Espiritu Santo, Rio de Janeiro и т. д. О тыхъ не маемо вѣстей. Они нещасни працюють десь на фазендахъ кавы и бавовны. Але чулисьмо, що богато нашого народу осѣло въ краю Паранѣ, де достали по кавалкови лѣса и господарують па себе. Длятого хотѣли бы мы знати, що тамъ порабляють нашй Русины, де они осѣли, кôлько ихъ тамъ есть, якъ имъ поводить ся? Хотѣлибысьмо, щобы они не забували своеи мовы и вѣры, щобы читали рускій газеты и книжки, щобы ходили до рускои церкви и дѣти свои по руски научали. Хотѣлибысьмо, щобы они не зрывали звязи зъ нашими Русинами въ пôвнôчнôй Америцѣ, де есть богато робôтниковъ-Русинôвъ, котрй мають свои краснй церкви, газету, товариства, священниковъ. Такожь въ Канадѣ есть вже досыть Русинôвъ осѣлыхъ на грунтѣ.

Наша американска „Свобода“ буде лучити всѣхъ американскихъ Русинôвъ зъ старымъ краемъ, щобы мы знали що тамъ дѣе ся, а они щобы знали, що у насъ дѣе ся. Мы знаемо ще дуже мало про нашихъ Русинôвъ въ Бразилии, але маемо надѣю, що нашй Русины дадуть намъ о собѣ знати, тому посылаемо се число „Свободы“ всѣмъ письменнымъ Русинамъ, котрыхъ адресы маемо и просимо ихъ, щобы намъ писали вѣсти, що у нихъ дѣе ся, кôлько есть Русинôвъ на ихъ кольонии, якій тамъ воздухъ, яка зима, весна, лѣто, чи дуже горячо, що тамъ родить ся, якъ они господарують, якъ мають ся, яку мають худобу, по кôлько лѣтъ тамъ осѣли, чи мають церковь, школу, руского священника и взагалѣ всьо, що тамъ у Русинôвъ цѣкавого. Пишѣть: чи не прибувають новй люде зъ краю, якй тамъ иншй народы коло Васъ осѣли, чи далеко Русины однй вôдъ другихъ, чи въ купѣ, чи роздѣленй, кôлько родить ся и кôлько умирае, що ѣдять тамъ звычайно нашй люде рано, въ полудне и вечеръ, чи лѣпше имъ тамъ нѣжь въ старôмъ краю, чи гôрше? Чи легко о грôшь, чи тане збôже, чи мають тамъ цѣлый рôкъ що ѣсти, чи нема неурожаѣвъ або якихъ шкôдъ въ поли? Яке тамъ право и порядки, чи есть справедливôсть и правна безпечнôсть, чи тамъ спокôйно, чи могли бы утримати священника? и т. д.

Мы чули, що въ Паранѣ есть найбôльше Русинôвъ на кольонии Prudentopolis, коло мѣста Ponta Grossa щось 1.200 родинъ, въ Rio Claro и Баросфея щось зъ 300 родинъ, въ Agua Amarella такожь богато, въ Lucen-ѣ, Santa Barbara, Jangana коло Porto Uniar, въ Кастеліяно и пôдъ Куритибою.

Просимо Григорія Кульчицкого коваля, Павла Хомова, Теодора Потоцкого, Тимка Бойка, Николу Пастерняка, Максима Пастерняка и иншихъ письменныхъ Русинôвъ зъ Rio Claro, щобы намъ написали о своей кольонии, такъ само Наливайка зъ S. Barbara, рôвно-жь просимо Василя Чорнѣя, Михайла Сковрона, Смагу, Рижого, Мих. Теодоровича и иншихъ зъ Lucen-ы, щобы послали нашу газету „Свободу“ Русинамъ до Prudentopolis, Jangada, Agua, Amarella, бо мы тамъ нѣкого не знаемо. Такожь просимо, щобы котрй зъ тыхъ де-що написали: Коржанъ Дмитро, Марушка Ив. Сембай оденъ и другій, Грицай Стефанъ, Ковальчукъ Илько, Повалюкъ Петро, Скиба Йосифъ и Марко, Шастало Стефанъ, Петро Кмита и Василь Хрунь зъ Дворець; Семко Наливайко зъ Тростянця; Андрѣй Цимбалеста, Ляховичь.

Якъ будете що до насъ писати, то адресуйте свои листы такъ:

„Svoboda“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.
North America.

Въ дожиданю Вашихъ листôвъ поздоровляе Васъ всѣхъ Русинôвъ въ Бразилии

Редакція.

Вôдозва до всѣхъ Русинокъ въ Jersey City, N. J., Ню Йорку и околици.

ДОРОГЙ СЕСТРЫ!

Въ нашôй околици вже есть досыть дѣвчатъ и женъ рускихъ, порозкидуваныхъ по рôжныхъ плейзахъ. Однй роблять по шапахъ, другй служать, але кожда жіе своимъ Богомъ, якъ то кажуть, то есть лишь для себе. А прійде на неѣ яке нещасте, якъ слабôсть або и смерть, то часто-густо нема сѣ кому заратувати, або и грѣшного тѣла до землѣ вложити. Иншй дѣвчата и жены не такъ собѣ газдують. Они закладають свои братства и лучать ся до громады, а тогды кожда зъ нихъ певна, що если прійде на ню зла хвиля, то она не зôстане сама безъ помочи, але другй сѣ поратують; доглянуть въ хоробѣ, дадуть запомогу, а борони Боже смерти — поховають якъ ся належить и не треба буде на сѣ похоронъ колектувати, якъ то вже неразъ зъ нашими було.

Дорогй Сестры! Дивѣмъ ся и мы на тое якъ они роблять и заложѣмъ и собѣ таке братство, если не хочемо, щобысмо були горшими вôдъ другихъ и если не хочемо, щобы ся другй зъ насъ не смѣяли.

Правда, мы вже зробили початокъ маленькій, бо зôйшли ся на само Воскресеніе разомъ и поскладали на початокъ по пару центôвъ, котрй вôддали мы въ руки ч. Павлови Ступѣньскому председателеви рады церковнои въ Jersey City. Але то все еще мало. Насъ треба бôльше, бо двѣ, три, а и десять еще нѣчого не зроблять. Длятого дорогй сестры, всѣ що дбаете о себе, що хочете мати забеспечене на будучнôсть, зôйдѣть ся въ Недѣлю, дня 16. мая до Jersey City, до хаты ч. Павла Ступѣньского на 64. Morris str., о 2. год. по полудни — а тамъ выберемо собѣ урядъ и порадимо ся, що намъ дальше робити; яку вкладку мѣсячну заложити и вступне, яку запомогу давати и якъ назвати тое наше братство. Мы мыслимо, що добре бы було назвати его братствомъ св. Ольги, котра була княгинею рускою и першою Русинкою, що приняла вѣру Христіянску, але впрочѣмъ якъ собѣ урадите, такъ буде. — Еще разъ кличемо до Васъ приходѣть всѣ и приводѣть еще другихъ, если знаете тôлько где мешкають и що мають на тое охоту. А если хто буде собѣ зъ васъ кпити, або смѣяти — на тое не зважайте, бо зъ кого ся насмѣвають зъ того люде бувають, а мы если будемо ся купки тримати то можемо въ двохъ-трохъ мѣсяцяхъ самыхъ дѣвчатъ мати до 100 въ нашôмъ братствѣ, а певно що и замужнй до насъ пристануть.

Поздоровляемо Васъ всѣхъ сердечно.

Анна Васильчакъ. — Параска Феценко.
Кленя Феценко. — Текля Демчко.
Параска Вахновска. — Ефрозка Хованець.

На сироты по убитыхъ галицкихъ выборцяхъ зложили:

Зложили дальше въ Шамокінъ, Па.

Грицъ Мытерскій	$2.00
Матвѣй Ольесьевичь	1.00
Ваньо Шкоба	1.00
Ефремъ Лучковець	1.00
Марія Лучковець	1.00
Теодора Мурдза	2.00
Съ попередными зложено:	$89.50

Пôдъ розвагу делеґатамъ „Союза“.

Вже вôдъ пару недѣль дивлюсь та все дивлюсь, чи нема де-що въ „Свободѣ“ про маючу ся вôдбути незадовго конвенцію нашого „Союза“, але доси не знайшовъ я тамъ нѣчого. Не знаю що тому за причина, бо прецѣ людей е сила, тожь повиненъ бы оденъ щось написати и другій щось докинути, щобы делеґаты знали чого ся тримати, а такъ день за днемъ сходить, а часъ конвенціи ся зближае. Я мѣркую собѣ такъ, що причиною тому певно буде тое, що въ „Союзѣ“ все есть all right; урядники добрй, каса въ порядку, посмертне выплачуесь скоро, отже кождый спокôйный, тай не пише нѣчого, бо задоволеный тимъ, що есть теперь. Але зъ другои стороны собѣ знову такъ мѣркую, що дехто може и написавъ бы де-що, але ся встыдае, а инчій за гонôрный знову може, та не хоче му ся. Тожь хоть и е мудрѣйший вôдъ мене въ „Союзѣ“, та лѣпше вченй, то однакъ коли доси не вôдзываютъ ся, постановивъ я де-що зъ своего глупого розуму написати, бо хочь „Союзъ“ и е all right, то однакъ повиннй мы ся старати, щобы вôнъ бувъ ще лѣпшій.

Попоѣвши собѣ паски и яйця свяченого, а такожь забавивши ся покусъ зъ кумами — зачавъ я мѣркувати, щобы то робити щобы „Союзъ“ бувъ зъ року на рôкъ лѣпшій и що-разъ розвивавъ ся. И мѣркувавъ я досыть довго, бо теперь замкнули у насъ фабрику и часу есть подостаткомъ, а наконець таке прійшло менѣ до головы, не знаю лишь мудре чи глупе:

Чи не добре бы то було, щобы на розходы конвенціи т. е. за дорогу делеґатамъ и за дни бувъ робленый розметъ, а не щобы платила каса „Союза“. — Знаю, що неоденъ буде на тое кричати, ба навѣть мôй власный кумъ назвавъ мене сомаромъ, коли довѣдавъ ся, що я таке пишу — але я таки мыслю, що то було бы не зле. Зрештовъ самй мѣркуйте панове громада, скôлько то грошей мусить выдати „Союзъ“ на таку конвенцію, если приѣде делеґатôвъ лишь якихъ 20 або 30, а треба буде кождому заплатити за дни и дорогу. А если-бъ розметати тоту суму на всѣхъ, то на кождого выпало бы заледво по пару центôвъ, а грошѣ въ касѣ бы зôстали. Члены „Соединенія“ платять по 60 центôвъ на мѣсяць, а еще помимо того кажуть имъ складати по 25 центôвъ кождому на розходы конвенціи. Чомужь отже не могли бы мы, що платимо лишь по 50 цент. на мѣсяць, заплатити разъ въ роцѣ еще тыхъ пару центôвъ бôльше на конвенцію. Га? Якъ мѣркуете? — То бы одно було. А друге? Ну, другого вамъ теперь не скажу, хиба ажь другимъ разомъ, бо бôгме страшно змучивъ ся, давно не писавъ вже нѣчого и рука стяжѣла, а кромѣ того жѣнка вразъ вразъ. кричить на мене, що свѣтло дармо псую а паперу якъ разъ лишь тôлько зôстало, щобы ся пôдписати.

Бойко.

За „Свободу“ належить ся заплатити!

3

КАНАДІЙСКА РУСЬ.

Подорожнй вспомины

Нестора Дмитрова.

(Дальше).

Мѣсяць стоявъ на небѣ ясный; тонесенька мрака покрывала лѣсы и боры. Рѣчка журчала тихесенько, конѣ зъ провола ступали, а мôй веселый газда оповѣдавъ дивною ангельщиною свои пригоды житевй. Мы зближились въ кôнци до однои хатинки, конѣ стали и я врадовавъ ся, що вже разъ я у цѣли моеи подорожи. Хатинка зъ верху выглядае такъ: Троха отесанй бельки осиковй, то стѣны хаты поукладанй въ углы. Дахъ вкрытый осиковыми дошками, а на нихъ покладено землѣ и гною. Высота хижи не выносить бôльше, якъ ½ метра. Маленкій желѣзный комникъ стерчить зъ даху, зъ котрого все курить ся, бо палива есть подостаткомъ. Въ хатѣ горячо, кухня желѣзна англійска червона вôдъ огню, на кухни варить ся стиранка зъ бѣлои муки, безъ молока, безъ омасты, на чистôй вôдѣ, бо коровы еще нема. Коло кухнѣ стоить наша газдыня убрана якъ и въ Галычинѣ, а около кухнѣ позасѣдали дѣти и чекають па стиранку, бо певно голоднй. Постѣль, стôлъ, лавка на котрôй сидить газда — отъ и цѣла хата, цѣлый добутокъ нашого хрестяпина, що на зиму выбравъ ся щастя шукати въ Канадѣ. Нѣ! Се ще не цѣлый его добутокъ. Пôдъ постелею кричать куры и голубы, тай красненкій песикъ звивае ся по хатѣ. На дворѣ побôчь хаты стайня, а въ стайни два волы, власнôсть трохъ газдôвъ — коло хаты величезный за 70 дол. вôзъ, котрый такожь причисляесь до вспôльного маетку трохъ фармерôвъ. Я не довго забавлявъ ся въ тôй хижѣ. Казали менѣ, що чоловѣкъ, до котрого я мавъ заѣхати мешкае о пôвтора фармы дальше. Я пуствъ ся до того чоловѣка — тай довго еще лазивъ по лѣсѣ, бо велика то просторонь тои пôвтора фармы. Вкôнци знайшовъ я и хату того чоловѣка. Прекрасне положене, особливо при освѣтленю мѣсяця. Рѣчка ве ся помѣжь береги лѣсистй. За рѣчкою хата трошка бôльша якъ перша, коло хаты вôзъ, що служивъ тымчасомъ за комору, пôдъ возомъ знаряды кухоннй, а оденъ горщокъ прикрытый „Свободою“. Стайня такожь досыть обширна — 2 коровы, 2 телять, 2 волы, на дворѣ два плуги — початокъ газдôвства. Въ хатѣ такій самый ладъ, якъ всюды. Я розгостивъ ся, высушивъ промоклй ноги и черевики и побалакавши про се и те заснувъ здорово. Рано въ недѣлю збудивъ мене когутъ, котрый завзято пôдъ постелею кричавъ. Народъ зôбравъ ся гурмою передъ хатою. Майже цѣла кольонія, котра складае ся зъ 15 родинъ а зъ 78 осôбъ, залягла подвôрє. Посланцѣ, высланй за моими рѣчами до Valley River не вертали. Люде ворожили, що они вернуть на вечеръ. Я выбравъ ся тымчасомъ оглядати фарму. Боже святый! Чи мôгъ нашъ чоловѣкъ коли сподѣвати ся, що его дѣтей таке добро чекае? 113 морговъ лѣса! Осичина, лѣщина маленька, подекуды мизерный дубъ, рѣдко дуже сосвина. Земля знаменита. Горошокъ дикій, дике жито и овесъ въ хлопа. Земля чорна, ниешнична вôдъ вѣковъ ...чстемъ на локотъ нагноєна. Корчунокъ лѣса дуже легкій, бо корѣне тримае ся на верхи. Выпасъ худобы, кобы тôлько она була. Вода здорова, воздухъ дуже здоровый. Въ зимѣ правда морозы сильнй, дуже сильнй и зима вже вôдъ падолиста починаесь, а кôнчить ся доперва зъ кôнцемъ цвѣтня, але нашъ чоловѣкъ каже: Якъ мае бути зима — найже буде, але най не паскудить такъ, якъ въ Галичинѣ. Нашъ чоловѣкъ спеки боить ся, а не зимы. Просторы величезнй — тажь то 160 акрôвъ, 113 моргôвъ галицкихъ доброи, даровои землѣ! До всего того потреба конечно гроша и розуму, бо инакше згине середъ тыхъ лѣсôвъ той, що приходить безъ цента тай въ додатку ще и зъ дурнымъ розумомъ.

Най нѣхто не важить ся пускати безъ цента до Канады — най лишае ся въ Галичинѣ, бо тамъ лекше бути жебракомъ, якъ ту. Тамъ жебракови кавалокъ хлѣба чорного подадуть, а ту нѣхто нѣчого даромъ не дасть, хиба за роботу заплатить, алежь тои роботы нѣгде на фармахъ нема, хиба робота коло своеи фармы, а не можь на нѣй робити, якь не маешь волôвъ, плуга — хоть зъ голоду гинь, тай таки мусишь гинути. Щобъ взяти ся за господарку и прожити часъ, нѣмъ дочекаешь ся свого, треба конечно принести зъ собою вже на мѣсце найменше 300 доляр. Безъ того маленкого капиталу чоловѣкъ абс згине, або буде вѣчнымъ дѣдоводомъ. Великій блудъ зрôбили нашй люде, що поприходили на зиму до Канады. Звѣсна прецѣ рѣчь, що въ зимѣ хлѣба зъ пôдъ снѣгу не добудешь, грошѣ прожієшь черезъ довгу и люту зиму, а на веснѣ останешь безъ цента, хоть въ дубъ головою товчи. — Нашй люде, що осѣли въ кольоніи Теребовля поприходили на зиму и въ зимѣ, около Рôздва. Найбôльше людей прійшло зъ повѣтôвъ Борщôвского, Чортковского, Бучацкого и Теребовельского. На 15 родинъ заставъ я 5 волôвъ 2 коровы и 2 телятъ, а зъ тои сумы 2 волы, 2 коровы и 2 телятъ належить до одного чоловѣка. Щожь лишае ся для другихъ? Оденъ вôзъ и 3 волы. Треба еще и то запримѣтити, що нашъ чоловѣкъ спускае ся зъ цѣлою резиґнаціею на волю Божу. Стане пôдъ хатою, пôдопре своимъ лѣнивымъ тѣломъ маленьку хижу и буде стояти такъ цѣлый день, каже, що якъ Богъ дасть, такъ буде. Глубока фільозофія — але Богъ зъ неба не скине, якъ чоловѣкъ рукъ самъ не приложить.

Вечеромъ пôзно вернули посланцѣ зъ моими рѣчами и я почавъ споѣдати людей. На другій день рано падавъ снѣгъ, отже не можна було на дворѣ вôдправити Службы Божои — треба було въ хатѣ приготовити жертвенникъ. Маленька хатинка заповнилась людьми по береги. При першôмъ словѣ „Благословенно царство“ народъ розплакавъ ся, якъ мала дитина. При проповѣди я не мôгъ самъ вздержатись вôдъ слѣзъ, згадавши тй причины, то лихолѣте, котре выгнало насъ за море, снѣги, лѣсы и боры шукати лѣпшои будучности для нашихъ дѣтей. По скôнченôй Сл. Б. я окрестивъ малого канадійского Русина, а вôдтакъ наступила церемонія посвященя креста—свободы. На горбку надъ рѣкою поставили нашй кольонисты крестъ осиковый на памятку свободы 1896 року. Въ вôдповѣднôй до торжества бесѣдѣ я згадав... памятку свободы 1848 року, перейшов... коротцѣ исторію нашого розвою наро... мічного ажь до 1896 року и вда...

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA“ Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...		$ 20.00
„ „	Six months	12.00
„ „	three „	7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна	2.00
До старого краю........	3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячі приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои

21. апрѣля 1897.

Руска політика, послѣдні выборы, якихъ маємо послôвъ?

Добре сказавъ разъ одинъ чоловѣкъ, що якъ до Русина не доберуть ся до самои печѣнки, такъ довго вôнъ спати буде! Зôгние, а не пробудить ся. Ваша газета вже писала про тї всѣ лайдацтва, які выробляли у насъ при послѣдныхъ выборахъ послôвъ до Вѣдня польскі шляхтичѣ поспôлу зъ жандармами и жидами. Але середъ того правдивого пекла треба пôднести одну дуже гарну прояву. Побили Русинôвъ при выборахъ до львôвского сойму, які вôдбули ся въ 1895 роцѣ. Нема здає ся такого зла, щобы бодай троха на добре не выйшло! Въ краєвôмъ соймѣ опинили ся всего три независимі рускі послы (адвокатъ Окуневскій и два хлопы Новаковскій и Остапчукъ), прочі опозиційні народні кандидаты попадали противъ польскихъ шляхтичѣвъ або рускихъ мамелюкôвъ зъ партіи Барвѣньского. Нашї добродушні Русины попікробали ся въ потилицю! Сѣдоглавый посолъ Романчукъ ажь задеревѣвъ зъ перестраху... Овъ — кажуть — бѣда! А ще бôльше встыдно було нашимъ нездарнымъ и плаксиво—поетичнымъ „рутенцямъ“, коли акуратно въ тыхъ самыхъ выборахъ (1895 р.) польскі хлопы—Мазуры звязавши ся въ партію „Stronnictwo ludowe“ збили польскихъ шляхтичôвъ на квасне яблоко, подякували за ихъ паньску опѣку и повыбирали соймовыми послами або таки самыхъ розумныхъ хлопôвъ або такихъ людей зъ помежи ученыхъ, котрі прихильні для хлопскои справы. Тогды побачили всѣ Русины, що якъ не станутъ спôльно противъ спôльного ворога, то скоро и слѣдъ застигне по нихъ. Належить ся ще осôбно пôднести, що праця молодои радикальнои партіи и осôбливо значне число молодыхъ запеклыхъ аґітаторôвъ сеи рускои радикальнои партіи причинили ся до того сильного руху політичного межи рускими хлопами, якого ще доси не було. Тай и правду кажучи, що се перша партія на Руси, котра поставила свою таки чисто політичну програму. Она сказала ясно и недвозначно: чого треба намъ домагати ся и такъ само щиро та отверто показала рускому хлопови: де ему болить, яка на се рада?... Були то самі молодйі люде, длятого нашї старі „рутенцѣ“ (примѣромъ Наталь Вахнянинъ) зразу собѣ дуже кпили зъ радикалôвъ. А дальше побачили, що кпинами нѣчо не порадять... Спробувавъ ще посолъ Вахнянинъ затровити поліцію и жандармôвъ на радикалôвъ, проголосивши свою промову въ вѣденьскôй радѣ державнôй, про котру я вамъ въ свôй часъ писавъ. Та и то не помогло! Теперь якъ є ще въ него бодай капля політичного розуму, то повиненъ таки самъ зъ своими кумпанами потайки давати грошѣ на радикальну агітацію. Бо нехай зô злости и трѣсне на мѣсци, то радикаламъ нѣчо не зробить, але за то чимъ бôльше вôють єї радикалы въ силу, то тымъ „порожнѣйшій“ буде вôнъ у польскихъ панôвъ и тымъ бôльше зможе у нихъ выдурити. А якъ чого дохопить ся, бодай якои небудь мізеріи, то зновъ буде на тріюмфомъ вычисляв „здобутки“, хочь по правдѣ якъ бы не було опозиціи, то и тї „здобутки“ побачивъ бы вôнъ зъ п. Барвѣньскимъ хиба ажь тогды, якъ ракъ свисне...

Одно лишь бѣда, що въ тôй радикальнôй партіи ще и доси нема сильнои організаціи, всѣ ходять самопасъ. Цѣла робота вправдѣ складає ся до купы, бо програма ясна. Але такъ довго не може бути! Отъ теперь недавно выбрали собѣ радикалы екзекутивный комітетъ, але нѣхто нѣчо не чуе про сей комітетъ. Головою комітету є д-ръ Евгеній Вацикъ (адвокатъ у Львовѣ); вôнъ мабуть ученый чоловѣкъ, але все думає про звѣзды на небѣ, посиацирове и дальше нѣчо не обходить. Можна на смѣло сказати, що якъ бы рускі радикалы мали добру орґанізацію, свою яку бôльшу газету, то та партія захопила бы небавомъ цѣлый народный рухъ въ свои руки.

По згаданыхъ нещасливыхъ соймовыхъ выборахъ стрѣляли нашї „рутенцѣ“ ще одну великаньску дурницю, а давъ бы Господь Богъ, щобы се була вже послѣдна дурниця! Старі люде навыкли вѣчно просити, скулити ся въ десятеро та прослежуючи ся нарѣкати на гôрку недолю. Отъ черезъ то выбрали ся по тыхъ выборахъ до Вѣдня, до самого цѣсаря, прискаржувати ся на графа Казиміра Баденього, бо вôнъ имъ заподѣявъ „кривду“. Сей польскій шляхтичь бувъ въ часѣ соймовыхъ выборôвъ намѣстникомъ (губернаторомъ), або по просту кажучи найстаршимъ полісменомъ въ Галичинѣ. А за той часъ, якъ Русины збирали ся до Вѣдня, то и вôнъ вывандрувавъ вже на старшого, пôшовъ на міністра-президента до Вѣдня, а такій президентъ є въ Австрійскôмъ краю перша рука цѣсаря. Якъ приѣхала въ грудни 1895 року та руска депутація до Вѣдня (було щось 150 люда), то Бадені вже тамъ бувъ и лишь пôдсмѣхавъ ся. Цѣсарь, якъ собѣ нагадаєте, приняв депутацію, обѣцявъ справу розслѣдити, троха нѣбы розслѣджували таки тї самі комісарѣ, що наробили „лайдацтва“ и скôнчило ся на обѣцянцѣ, що вже на будуче все буде въ порядку. За ту депутацію тягли опôсля Русинôвъ по арештахъ, рускі епископы напосѣдали ся на тыхъ священиковъ, котрі бзділи зъ депутацією; гроша пôшло на дорогу купа, а все разомъ и собацѣ на чоботы не придало ся.

Въ вôсѣмнацять мѣсяцѣвъ пôзнѣйше були вже выборы до Вѣдня, до рады державнои, яку выбирає ся на шѣсть рокôвъ. Народъ, а ще важнѣйше нашї ученѣ Русины побачили, що якъ самі собѣ не поможуть, то и самъ чортъ имъ не поможе. Завязавъ ся бувъ „краєвый рускій комітетъ“, до котрого вôйшло 30 Русинôвъ зъ свѣцкои интеліґенціи, 30 отцѣвъ духовныхъ и 30 хлопôвъ. Въ тôмъ комітетѣ злучили ся двѣ давні рускі партіи: народовцѣ (украинофилы, партія Романчука) и москвофілы (старо-Руссы). Радикалы не вступили до того комітету, але и не каламутили собѣ взаимно. Той комітетъ поставивъ бувъ скрôзь въ всхôднôй Галичинѣ своихъ кандидатôвъ и то на основѣ пропозиціи повѣтовыхъ комітетôвъ. Радикалы не завязали свого окремого комітету, кандидатôвъ затверджувало ихъ політичне товариство „Народна Воля“ взглядно поручала редакція хлопскои газеты „Громадскій Голос“. Головный рускій комітетъ зробивъ дуже розумно, що также потвердивъ тыхъ радикальныхъ кандидатôвъ. Черезъ те не було нѣякого роздору на рускôй сторонѣ. Та и тяжко було не потвердити сихъ кандидатôвъ, бо зъ однои стороны радикалы лишь въ своихъ чисто-радикальныхъ повѣтахъ поставили своихъ кандидатôвъ, а зъ другои стороны се спосôбні и выпробовані пріятелѣ хлопскои справы. Се були д-ръ Михаилъ Олѣйникъ (Сокальщина), д-ръ Романъ Яросевичь (Борщѣвъ), д-ръ Иванъ Франко (Перемышль) и д-ръ Корнило Чайковскій (Самбôръ). Лишь одного радикального кандидата студента Шміґера (Тернопôль) не потвердили и зробили дурницю, бо самі хлопы голосували и безъ комітету за Шміґеромъ. Такъ отже Русины держали ся разомъ.

Противъ Русинôвъ стоявъ польско-шляхоцкій „komitet centralny“ пôдъ президією графа Войтка Дзедушицкого зъ Єзуполя. По серединѣ крутили ся ще мовь муха въ мази нашї рускі правительственні мамелюки, партія послôвъ Барвѣньского и Вахнянина. Про нихъ скажемо пôзнѣйше, теперь ще троха про шляхтичôвъ! Польска шляхта (графы и паны) побачили, що въ западнôй польскôй части краю (на Мазурщинѣ) вже не пôддурять хлопôвъ, бо польскій хлопъ вже ставъ богато розумнѣйшій... А деякі зъ нихъ доконче хотѣли бути послами до Вѣдня. Се дуже гарна рѣчь: бути посломъ, межи людьми пошановокъ тай добре платять, а ту деякі тôлько зъ послованя можуть жити, якъ прим. правительственный Русинъ Охримовичь зъ Дрогобыча. Правительство (управа краю) въ Галичинѣ також въ рукахъ шляхты польскои, длятого знайшовъ свôй свого и чесна кумпанія швидко порозумѣла ся.

Порѣшили за всяку цѣну повалити рускихъ народныхъ кандидатôвъ, а перепровадити выбôръ шляхоцкихъ послôвъ. Хлопы рускі не хотѣли анѣ чути про се, щобы польскій панъ бувъ ихъ посломъ до Вѣдня, хотѣли повыбирати своихъ людей. Шляхтичѣ мало зъ розуму не зôйшли, они не надѣяли ся, що у рускихъ хлопôвъ вже є тôлько самосвѣдомости. Стоячи здалека вôдъ хлопа, они не могли поняти: въ вôдки наразъ рускій хлопъ, той вѣчно горемъ прибитый мужикъ, посмѣвъ сказати шляхтичеви въ очи: „Пане! Намъ твоеи опѣки вже досить, забирай ся на сто вѣтрôвъ! Насъ вже не зловишь!“ — Теперь посыпали ся дописи по польскихъ шляхоцкихъ газетахъ „Dziennik polski“, „Gazeta narodowa“, „Czas“, „Przegląd“ и т. д. Ажь почорнѣли вôдъ денунціяцій. На Русинôвъ писали, що се „hajdamactwo“ и „warchoły“, що ихъ треба знищити, позамыкати въ тюрму, рускихъ священиковъ (они симъ разомъ вже бôльше отверто пôшли зъ народомъ) денунціювали такой выразно подаючи имена. Правительство мало вже легку роботу. Оно потребувало лишь сповняти задушевні бажаня шляхтичѣвъ. И такъ пôшли катованя! Выборы закôнчили ся! Они принесли въ результатѣ 9 трупôвъ, 29 раненыхъ и около 800 арештованыхъ (въ тôмъ 6 отцѣвъ духовныхъ) Русинôвъ. Була се геройска борба. Де дрова рубають, тамъ трѣски падають. Теперь вже певно не буде такихъ выборôвъ, бо сему чоловѣкови, котрый зробивъ такі выборы, именно ґрафови Казимірови Баденьому певно доѣдуть кôнця тї люде, котрі помимо насильства, рѣзнѣ и терроризму выйшли побѣдоносно яко заступники народу. А рускій народъ пôшовъ зновъ дальше въ своѣмъ розвою політичнôмъ! Пресія выкликує репресію, насильство скрѣплює вôдпорну силу...

Такого житя и руху політичного, якъ теперь, ще доси не було. Мы дожіємо ще того часу, що бутнымъ польскимъ шляхтичамъ (такъ якъ се зробили вже Мазуры) заспѣваємъ „вѣчная память“ и сихъ непотрѣбныхъ парасітôвъ, „Opiek-унôвъ ludku“ выженемо зъ помежи себе на сто вѣтрôвъ. Достане ся при тôмъ и плюгавымъ галицкимъ жидамъ, котрі на рускôй земли идуть рука въ руку зъ шляхтичами противъ руского народу, и то все за марні грошѣ... То-жь то колись повыганяємо до Палестины, ажь „патинки“ погублять...

(Конець буде).

ГРЕЦКО-ТУРЕЦКА ВОЙНА.

Турки побили Грекôвъ на цѣлôй линіи.

Упадокъ міністерства въ Греціи.

БЛИЗКІЙ КОНЕЦЬ ВОЙНЫ.

Европейскі державы по сторонѣ Туркôвъ.

Турецкі войска побили Грекôвъ на границы грецко-турецкôй и заняли мѣста Tyrnavos и Lariss-у, а теперь облягли мѣсто Pharlaros, и здає ся, що въ короткôмъ часѣ и тое здобудуть. Если тое мѣсто здобудуть Турки, то вже будуть мати вôльну дорогу ажь до головного грецкого мѣста Атенъ. Греки ставляють всюда роспачливый опôръ, але мусять уступати передъ великою перевагою Туркôвъ.

Тымчасомъ въ столичнôмъ мѣстѣ Греціи — въ Атенахъ народъ дуже невдоволеный зъ короля и міністерства, бо довѣдано ся, що король запменувавъ командантами самыхъ своихъ прихильникôвъ, котрі на военнôй штуцѣ майже нѣчого не розумѣють ся. Толпы народа збирали ся по улицяхъ и вызывали короля и міністрôвъ, що они винні тому, що Турки побили Грекôвъ. Народъ просто кричавъ передъ палатою короля, щобы король зрѣкъ ся трону и щобы запровадити републиканскій рядъ. Длятого попередне міністерство мусѣло уступити, а король припоручивъ уложити нове міністерство Ralli-ому, чоловѣкови высокообразованому зъ партіи народнои. Народъ тымъ трохи успокоивъ ся, бо має велике довѣріє до нового президента міністрôвъ.

Въ дипльоматичныхъ сферахъ есть то переконанє, що война скôнчить ся въ короткôмъ часѣ. Европейскі

притискомъ на сей рôкъ послѣдный, котрый зъ выходомъ нашимъ въ Канаду ставъ рокомъ дѣйснои нашои свободы, дѣйснои еманципаціи зъ неволѣ панôвъ и правительства. — Крестъ се перший, перший рускій крестъ въ канадійскихъ лѣсахъ, на канадійскôй земли.

Розпращавши ся зъ людьми выѣхавъ я въ дорогу до Dauphin и по дорозѣ розбиравъ одну причину непорозумѣня мѣжь нашими людьми на тôй маленькôй рускôй кольоніи. Двѣ родины не хотѣли сповѣдати ся, бо они кажуть: Поляки. Оденъ навѣтъ заявивъ, що ему польскій ксьондзъ при вôдъѣздѣ наказавъ остро, щобъ передъ рускимъ священикомъ не сповѣдавъ ся, хоть бы мавъ 4 роки не сповѣдати ся. Отъ шовінізмъ польскій! А дежь роспоряджене папы, що до свободы сповѣди и прійманя св. Тайнъ въ котрôмъ небудь обрядѣ въ случаю конечнои потребы? Роспорядженя властій нѣчого не значать тогды, коли росходить ся о польонізацію. Спасеніе души для польскихъ ксьондзôвъ байдужна рѣчь, коли росходить ся о спасеніе ойчизны. Наслухали ся нашї люде вытребенькôвъ пустыхъ за ойчизну и въ Галичинѣ и навѣть по дорозѣ до Канады въ Антверпи. А чому-жь польскій священникъ минувшого року сповѣдавъ и причащавъ нашихъ людей въ Winnipeg и говоривъ имъ, що то все одно? — Нѣ! Такими дорогами не зайдете панове Поляки до вашои цѣли. Нашъ народъ вже прозрѣвъ и свою вôдрубнôсть народну добре [illegible]е. Люде латинского обряду зô всхôдной [illegible] абсолютно не суть Поляками! Они [illegible]о руски, они молять ся по руски, [illegible] хоть шепчуть лихо нѣбы польскі слова. Вашї корунки и шкаплеры, котрыми вы обложили нашї жѣнки, вовсѣмъ не зроблять ихъ Польками. Фактъ однакъ есть, що намъ латинство дуже а дуже набороздило. Ажь ту за моремъ видно наглядно, якъ латинскій обрядъ причиняє ся до польонізаціи нашого народа. На щасте ту нема въ тôмъ взглядѣ найменшои обавы. За кôлька лѣтъ и слѣду не лишить ся изъ вплыву польско-латинского. Розумѣє ся, що треба енергічнои опѣки надъ нашимъ народомъ зô стороны его свѣдомои интеліґенціи.

STUARTBURN, MANITOBA.

Се найбôльша руска кольонія въ Manitoba — положена на полудне, о 9 миль вôдъ North Dakota. Зъ черги выбравъ ся я тамъ дня 16. цвѣтня о 8. год. рано зъ Winnipeg. Разомъ зô мною ѣхала одна родина зъ Борщѣвского повѣта и двохъ вже обывателѣвъ зъ Stuartburn, що выйшли були пѣхотою 54 миль на встрѣчу своихъ краянъ. Треба знати, що для имміґрантôвъ есть осôбна кляса зъ деревяными лавками. Розумѣє ся, що я всѣвъ помѣжь нашихъ людей и вытувавсь докладно про все, що менѣ було потрѣбно знати. Годѣ менѣ не вспôмнути про мое товариство подорожи — оно бы навѣть грѣхомъ було, якъ бы я не вспôмнувъ. Двохъ людей, обывателѣвъ зô Stuartburn выглядали вже досить по люцки, резоновали, смѣяли ся зъ бѣды галицкои и оповѣдали про свою будучнôсть, яка ихъ чекає въ Канадѣ. Чоловѣкъ, що свѣжо приѣхавъ зъ Галичины слухавъ уважно отворивши губу — а жѣнка брудна, нехарна въ галицкôй одежи дрѣмала зъ дитиною на рукахъ. Двое бôльшенькихъ дѣтей ходили собѣ по coupe, якъ по корабли, що недавно опустили. Не треба додавати, що и дѣти були вôдстрашаючо брудні.

Кондукторъ, що перетинавъ білеты, а вычитавши на моимъ білетѣ, що я Priest, выдививъ ся на мене дуже значучо — тай потôмъ вôдвдячивъ ся менѣ за те, що я всѣвъ разомъ зъ тыми брудными людьми, але про се я пôзнѣйше згану. Побалакавши доволѣ про се и про те — я вытягнувъ зъ кишенѣ газету и почавъ читати. Жѣнка пôвголосомъ шепче чоловѣкови: „то ксьондзъ нашї папери читають?“ Нѣ, вôдзываю ся я — то газета. „Та то газета?“ Чи не видѣлисте нѣколи газеты? „У, та дежь я видѣла?“ Я довѣдавъ ся опôсля, що въ тôмъ селѣ звôдки они походять, доперва 1884 р. школу завели. О ты славна просвѣто галицка! О вы райцѣ рады шкôльнои краєвои. О вы штайрамты австрійскі — та дежь та кровава праця нашого народу подѣлась? Де тї міліоны податкôвъ на те драптиве шкôльництво галицке. Чи чувъ хто таке? Въ Галичинѣ доперва 1884 р. школа. Нѣ! Американець не повѣривъ бы менѣ, хоть бы я присягавъ ся.

Зъ такими гадками приѣхавъ я до Dominion City. Почтаръ зô Stuartburn забравъ мене на свôй вôзъ и я усадовивши ся выгôдно на мѣшкахъ муки, котрі вôнъ вѣзъ для нашихъ людей, ѣхавъ поволи 20 миль. Англикъ собѣ по дорозѣ свиставъ, приспѣвувавъ. Конѣ ишли мѣровымъ крокомъ, а я змерзъ таки добре, бо пôвнôчный вѣтеръ стягавъ зимно зъ ледôвцѣвъ. Вкôнци дôбралисьмо ся на мѣсце пôзно вечеромъ и я замешкавъ въ гостиннôмъ домѣ Петра Майковского, котрому за его щиру гостину на отсимъ мѣсци складаю щиро-сердечну подяку. На другій день рано выбравъ ся я оглянути нашї фармы. Перша фарма, котру я побачивъ, належить до бувшого економа, зъ роду Ормянина. Тымчасова хатинка, тымчасова загорода зладжена вже въ пôзнôй осени выглядає дѣйсно на тымчасове. Слѣдуюча фарма, яку я подыбавъ була фарма нашого заможнѣйшого мужика. Хата простора, якъ доброго газды въ Галичинѣ, будинки господарскі порядні — на подвôрю стоить вôзъ за 60 дол., плуги — въ стайни 4 волы, 2 коровы и 1 теля. За хатою выорано — подальше лѣсъ чистенько выпрятаный. Якось мило поглянути на таке газдôвство. Чоловѣкъ сей привѣзъ зъ собою до 500 дол. готôвки и зъ трома хлопцями запопадливо заходить ся коло газдôвства. Я певный, що сей чоловѣкъ за якихъ 5 лѣтъ зажене въ кутъ старыхъ фармерôвъ Англикôвъ и Нѣмцѣвъ, бо про Французôвъ нема вже що и говорити.

Слѣдуюча фарма належала до бѣднѣйшого чоловѣка. Нещасте яке ему въ зимѣ лучило ся — бо згинула корова и теля — прибило его, а ще бôльше его дѣти, що мусѣли выбачати за молоко. Въ хатѣ сего фармера, якъ и всюды подыбавъ я побôчь англійскои кухнѣ, галицкій пецъ до печеня хлѣба, котрый своимъ череватообразнымъ подобієм забиравъ половину хаты. На лѣто обѣцяли тї чудовища повыносити зъ хаты.

(Дальше буде).

державы дивлять ся на все дуже уважно и не хотять допустити, щобы другії державы мѣшали ся до войны, бо боять ся бôльшихъ еще заколотôвъ, якії зъ того могли бы повстати. Болгарія, Сербія и Чорногора мають вел ку охоту перетрѣпати Т рковъ, та щожь зъ того, коли другії державы, а найбôльше Россія не дадуть. Россія, Англія и Франція хотять погодити воюючії стороны. щобы якъ найскорше война могла закôнчити ся.

Цівілізована христіянска Европа, котра дивилась за послѣднії два роки, якъ бѣшенії Турки рѣзали невинныхъ христіянъ-Армянъ и котрії въ роспачи благали, щобъ европейскії державы навчили Турковъ порядку, та Европа крайно здеморалізована и теперь оказалась не лѣпшою. Она всюды, де лишь може тайно попирае Турковъ, а на Грековъ дивить ся бокомъ и якъ Турки побють Грековъ то велика радôсть зъ того буває. Часы змѣняють ся. Колись за давныхъ часôвъ козаки били бѣсурманôвъ, боронили христіянъ, а теперь пôдъ панованемъ батюшки Николая острять мечи и суть готовії кождого часу на росказъ выступити противъ православныхъ христіянъ Грековъ. Та ще недавно, бо лишь 19 лѣтъ, якъ Россія провадила войну зъ Турцією за освободжене православного народу, а теперь та сама Россія збратала ся зъ бисурманомъ Туркомъ противъ православныхъ братôвъ. Не лѣпше поступають собѣ и другії европейскії державы. Жидоватѣла Австрія, арцикатолицка Италія, высоко цивілізована Англія тай Нѣмеччина на чолѣ зъ своимъ придуркова тымъ цѣсаремъ Вілгельмомъ всѣ они мовь бы присягли ся на бѣдну Грецію и хотять єи знищити. Одна тôлько Франція не хоче тримати зъ Туреччиною и сказала, що если Турція буде дальше бити Грековъ, то Франція мусить выступити въ оборонѣ христіянъ. До чого то дôйде, то вже въ коротко́мъ часѣ побачимо.

СПРОСТОВАНЬЕ.

ЗАПРОШЕНЄ!

Повѣдомляемо всѣхъ американьскихъ Русинôвъ, що торжественне посвящене угольного каменя пôдъ греко кат. руску церковь въ Ansonia, Conn. не вôдбуде ся дня 2. мая, а зôстало вôдложене на день

9-го Мая по н. ст.

(въ недѣлю Мироносиць).

Отсимъ запрошуемо всѣхъ Всеч. оо. Духовныхъ, всѣ Братства такъ мѣсцевії якъ и замѣсцевії, а передовсѣмъ Братства св. АА. Петра и Павла зъ Jersey City, руске Братство зъ Yonkers, зъ New York и Bridgeport, щобы зволили ласкаво прибути на той день (9. мая) и причинити ся до звеличаня торжества Ансонійскихъ Русинôвъ.

За парафіял. коміт.
ГАВРИЛО ДЗЯДИКЪ. — ДИМИТ. ВАНЬКО
председат. секретарь.

НОВИНКИ.

— О. Иванъ Арданъ приславъ до редакціи $18.05 узбиранії въ церкви Jersey City, N. J. на сироты по убитыхъ галицкихъ выборцяхъ.

— Вôдъ ч. Олексы Голуха зъ Коцюбинчикъ въ Галичинѣ одержали мы слѣдуюче письмо:

Микола Гелухъ зъ Коцюбинчикъ въ гусятыньскôмъ повѣтѣ, позбиравъ вôдъ своихъ краянôвъ задатки на шифкарты, вôдъ чотырохъ родинъ по 10 злр., а вôдъ 18 фамилій по 15 злр. — поѣхавъ зъ тыми грôшми до Бременъ, де мавъ всѣсти на корабель 4. цвѣтня.

— Якъ знаете въ Ansonia, Conn. мае вôдбути ся торжественне посвячене угольного каменя пôдъ гр.кат. церковь. Оденъ зъ комітетовыхъ пôйшовъ до айришского епископа въ Hartfort, щобы той прибувъ на те посвячене, або бодай позволивъ на се своимъ священникамъ. Епископъ приставъ на те, але пôдъ тымъ условіемъ, якъ Ансонійцѣ надухъ запишуть на него свою церковь. Розумѣе ся на те Ансонійцѣ не пристали, а церковь ажь тодѣ на епископа запишуть коли ракъ засвисче.

— Въ копальни вугля на Річісонъ въ Mt. Carmel попаривъ солферъ дня 29. цвѣтня Русина Мих. Горощака. Попареного вôдвезли до шпиталю въ Ashland, Pa. и есть надѣя, що недужії прійде невдовзѣ назадъ до здоровля.

— Звѣстный всѣмъ Mt. Carmel-цямъ и околици бувшій польскій священникъ Якимовичь, котрый за-для бурливои минувшости перейшовъ на протестантизмъ перебуває теперь въ Буффало, де тамтого тыжня оженивъ ся.

Славный концертъ.

— Дня 29. цвѣтня вôдбувъ ся въ Шамокінъ, Па. польскій концертъ на дохôдъ костела. Польскимъ вôнъ зве ся о стôлько, що устроювавъ его польскій священникъ Місѣцкій, бо цѣла програма була выповнена французкими и ангицкими спѣвами. Мы за-для браку мѣсця въ нашôй часописи не подамо докладного справозданя зъ того концерту, але пôзнѣйше опишемо ту комедію, теперь скажемо лишь коротко, що якъ Шамокінъ Шамокінами мабуть чогось подôбного нѣхто не бачивъ. Тії, що тамъ выступали зô спѣвами и гранемъ або численно зôбрану публику уважали за дурнѣвъ, котрыхъ можна чимъ небудь збути, або самії припадково зачисляли ся до тои компаніи. Тії гры на фортепінѣ и на цитрѣ се були простымъ смѣхомъ зъ людей — граючій выйшовъ, зачавъ трохи бждонкати а не могучи скôнчити втѣкавъ, а спѣваки то такъ спѣвали, що нашії люде въ коршмѣ краснои бы затягнули. Докôнчити концерту не могли, бо счинивъ ся свистъ и галасъ зôбранои публики а на сцену посыпавъ ся градъ цигарôвъ и баксъ. При кôнци оденъ зъ зôбраныхъ выскочивъ на естраду и пôшовъ въ присюды и те розвеселило людей. Ну, концертъ потерпѣвъ цѣлковите фіяско та за те богато грошиковъ лишило ся въ кишени.

Добре имъ такъ, бо якъ не потрафять, най не поривають ся зъ мотикою на сонце.

Гей, Гей!

Дня 30. цвѣтня причалило до Нового Йорку 800 айришскихъ дѣвчатъ, а самії молодії, бо жадна зъ нихъ не переступ ла ще 22 р. житя. Знали они коли приѣзджати, бо якъ разъ скôнченый пôстъ а розпочинае ся часъ справляня весѣль. Кобы то такъ нашихъ Русинокъ тôлько прибуло!

Нищенє жабъ.

Бельгійске міністерство рôльництва вже давно старае ся охороняти жабы вôдъ нищеня, за-для пожитку якій они приносять. Та тому стоить на перешкодѣ вывозъ богато жабъ до Нѣмеччины и до декотрыхъ мѣсцевостей въ Франціи, де зъ нихъ споряджають консервы. Вже въ сѣчню 1893 р. королѣвскимъ указомъ заказали ловити жабы и продавати ихъ; вынятково позволили лишь спеціяльнымъ торговцямъ. Имъ було позволено при певныхъ условіяхъ и въ означенôмъ часѣ року вывозити мертвії жабы на границу. Та понеже тото позволене выкликало богато надужить, бо майже кождый лапавъ жабы и вôдпродувавъ потайки торговцямъ — зъ обавы передъ цѣлковитою загладою жабъ, заказали взагалѣ ихъ нищене и выпродуване.

— Велика народна урочистôсть вôдбула ся въ Вторникъ дня 27. цвѣтня въ Ню Йорску зъ невиданымъ доси перепыхомъ по поводу посвяченя мавзолеумъ, въ котрôмъ спочинуть на вѣки останки великого американского вожда генерала Гранта. Бôльше якъ міліонъ люда взяло участь въ тôй парадѣ. Тренами и паростатками прибуло до Ню Йорку до 531.000 осôбъ, а на пôднесеныхъ естрадахъ засѣло 300 тысячь осôбъ. Жѣнка великого вожда Гранта вразъ зъ родиною заняла почетне мѣсце на естрадѣ президента середъ найвысшихъ достойниковъ. Урочистôсть тая мала бути дуже величавою.

Справы робôтничії.

— Illinois Steel Co. зробила контрактъ зъ россійскимъ правительствомъ на зготовлене 8000 тонъ панцерныхъ плитъ для двохъ военныхъ кораблѣвъ. За тону порахувала си $290. Але робôтники не будуть мати зъ того зыску.

— Дротовня въ Rankin, коло Браддокъ почала знову робити, затрудняючи 1000 люда.

— Выконавча рада Робôтничого Союза американского була 20. цвѣтня въ Вашингтонѣ и радилась зъ президентомъ McKinley-омъ въ справахъ дотычачихъ робôтникôвъ. Мѣжь иншимъ просила его, щобъ всякії уряды державнії обсаджувавъ людьми, прихильными робôтникамъ.

— Дня 21. цвѣтня вôдбулась въ Carnegie, Pa. конвенція майнерôвъ, на котрôй радилось, якъ бы заложити осôбну вôдъ товариства сполученыхъ майнерôвъ организацію. Було лишь 39 делеґатôвъ. Се ничь мудрого, бо лишь одна велика организація, хотяй бы всѣхъ робôтникôвъ американскихъ може рахувати на побѣду въ борбѣ зъ капиталистами.

— Застрайковало 300 робôтникôвъ въ фабрицѣ „Addiston Pipe Co.", бо сказали имъ, що будуть платити за выроблене штукъ, а не за день, якъ робили передъ тымъ.

— Въ фабрикахъ Porkhouse въ Allegheny, Woods Run знову задымилось, бо старії робôтники за зниженою платнею вернули до роботы.

— Станова комісія розслѣджуюча причины нужды майнерôвъ въ околици Пітсбурга, дальше „працюе", переслухуючи самыхъ властителѣвъ копальнѣ. Кождый компаниста хвалить ся, що може, що въ его копальняхъ робôтникамъ найлѣпше дѣе ся. Найбôльшимъ драбомъ есть De Armit, председатель фірмы New York & Skocland Gas Co., бо всѣ властителѣ копален, якъ говорять они, хотѣли ўреґульовати платню однакову по всѣхъ компаніяхъ, лишь вôнъ оденъ спротивлявъ ся тому завсѣгды. Секретарь Союза робôтничого Варнеръ закинувъ тому De Armit, що вôнъ хотѣвъ его пôдкупити и позыскати для себе; задля того назвавъ его De Armit брехуномъ, при комісіи таки й мало не побили ся. Смѣшно то оно, що вже чотыри дни слухали властителѣвъ копален въ тôй справѣ а робôтникôвъ самыхъ, о котрыхъ шкôру ходить, лишь одно по-полудне.

— Въ Brownsville, Pa. хотѣли майнеры знищити компаничнії сторы, але поліція перешкодила тому. 6 осôбъ арештовала.

Здоровії гадки.

1) Хто незазнавъ невдячности вôдъ людей, той звычайно не знае, якъ выглядае его власна.

2) Бôльша частина нашихъ клопотôвъ не стрѣтила бы насъ такъ скоро, если бы мы имъ самії не йшли на встрѣчу.

3) Неразъ чоловѣкъ такъ завзято жене за щастемъ, що въ розгонѣ перескакуе его.

4) Лишь въ однôй любови нема зрады — се любовъ власна.

5) Пріязнь двохъ жѣнокъ есть звычайно змовою противъ третои.

6) Сонъ се найпріязнѣйшій способъ вкорочуваня свого житя.

7) Великій дуракъ той, хто уважае себе за дуже мудрого.

8) Надѣя есть подôбна до чоловѣка, котрый ратуе другого; потапаючій хватае єи де-коли такъ сильно, що оба гинуть.

ЗАСАДА ЖИТЯ.

9) Если тобѣ що дають — бери, а якъ вôдъ тебе беруть — кричи!

ЗАПЛАТИЛИ ЗА „СВОБОДУ" ВЪ МѢС. ЦВѢТНЮ:

NEW YORK, N. Y.	
Адамчакъ Стефанъ	$1.00
MAFIELD, PA.	
Сабатъ Петро	1.00
OIL CITY, PA.	
Опалка Павло	2.00
ELMIRA. N. Y.	
Курила Алексій	2.00
Варіанъ Андрей	2.00
SHAMOKIN, PA.	
Амбицкій Иванъ	2.00
Лорчакъ Яковъ	0.75
SHENANDOAH, PA.	
Каня Грицъ	1.00
ENGLISH CENTER, PA.	
Глива Илько	2.00
STUARTBURN, MANITOBA — CANADA.	
Майковскій П.	2.00
JERSEY CITY, N. J.	
Павло Чухта	1.24
Ткачъ Теодозій	1.00

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

СМѢХЪ И ПРАВДА.

— Якъ-жежь, чи дужесте хорії? — запытавъ лѣкарь лежачого въ лôжку.

— Ой хорый, паночку, дуже хорый. Вже 3 недѣлѣ якъ замкнуло менѣ мову и лишь „воды" кричу цѣлыми днями.

ДЕЛѢКАТНЕ СУМЛѢНЄ.

Два злодѣѣ зôстали засудженії на смерть за те, що забили чоловѣка въ цѣли рабунку. По прочитаню имъ вироку, запытавъ ихъ судія, чи не мають що на тое сказати.

— Мы справдѣ его забили, сказавъ оденъ зъ нихъ. Я ударивъ небôщика по головѣ каменемъ, а Майкъ палкою, а потôмъ кинули мы его до каналу.

— Добре, сказавъ судія, але що робилисьте передъ киненемъ его до каналу?

— Перешукали кищенѣ.

— И що-жесте тамъ знайшли?

— Два доляры и кводра.

— Бôльше нѣчого?

— О нѣ, найшли ще порядный фалатъ хлѣба и шинку.

— И щожь зъ тымъ зробилисте?

— Зъѣли хлѣбъ, бо були голоднії, а шинку кинули прочь.

— Чому?

— О се бувъ пôстъ — Пятниця.

КОЛИСЬ А НЫНѢ.

Минули ся давни часы мовь на рѣцѣ вода,
Загирилась давна слава руского парода.

Були колись свои князѣ, церкви золотіи,
Все забрали, все анищили вороги клятіи!

Осталася лишь памятка—могилы чорніи,
Въ котрыхъ лежать нашп предки — лицарѣ славніи.

Проминули довги лѣта — Русинъ нужду терпѣвъ,
Гôршь скотины нѣмои вôнъ на пановъ робивъ!

Хиба глухій не чувъ а слѣпый не бачивъ,
Якъ то Русинъ пять сотъ лѣтъ всяку кривду зносивъ.

Перше нищили его — Турки и Татаре!
Що не взяли то спалили! Таке було горе!

Хаты, церкви попалили, людей въ полонъ брали,
А изъ дзвоновъ рускихъ церквей конѣ напували.

Вôдтакъ стали въ рускихъ земляхъ Поляки княжити.
Гôрше вôдъ татарскихъ часовъ стало нашимъ жити.

Церковь нашу понижили у оренду дали
Сквериш руки жидовы нею управляли.

Бо сли хотѣвъ рускій батько дитя охрестити
Мусѣвъ перше купить въ жида бочку оковиты.

Жидъ инакше не пустивъ — ключѣ були въ него!
Слись не купивъ кôлько хтѣвъ горѣвки вôдъ него.

Коли пріишовъ Великдень — не було якъ нынѣ,
Що на пасху намелемъ пшеницѣ у млынѣ!

Въ той часъ пасховъ жидъ старавъ ся, печать свою прибивъ,
А хто не мавъ печатаной, той несвячену ѣвъ.

Не инакше у тыхъ часахъ и зъ вмершимъ бувало,
Жидъ шнурôвъ вôдъ церкви не давъ за горѣвки мало!

Треба було жидови перше заплатити,
Сли хто хотѣвъ вмершому дати зазвонити.

Днесь пропала справдѣ Польща, котра пекломъ була!..
Зъѣла предкôвъ нашихъ добро — бодай ся не спила!...

Зъѣла добро, зъѣла славу нашой святой Руси,
А ще теперь, хоть немôчна за горло Русь дусить.

Вже пропала справдѣ Польща, но еще не цѣла
Церковь наша до днесь еще нуждэнна— збѣднѣла.

Мы не маемъ заступникôвъ за собою въ соймѣ,
Права наши конституційни подоптани въ повнѣ.

Хлопъ мучить ся мовь у пеклѣ, гаразду не знае,
Покидуе рôдну землю, за море втѣкае.

Сли хлопъ хоче своихъ правъ вôдъ нихъ домагати,
Треба ему голову въ борбѣ той покласти.

Тутъ намъ воля до дѣла, тому не спѣмъ братя!
Чей получшить ся намъ доля вѣкова, щербата.

Но сли хочемъ скористати — бермось до науки,
Вмѣсто склянки въ свободный часъ — берѣмъ письмо въ руки!

С. Сосенко.

Розвязане загадокъ поданыхъ въ числѣ 18.

До 1) Анѣ одинъ птахъ не лишивъ ся на деревѣ, бо коли два зôстали застрѣлений — третій сполошеный втѣкъ.

До 2) Въ зеркалѣ.

„ 3) Если есть 22.

„ 4) Иванъ мавъ 5 а [illegible]иць 7 овець.

До 5) Коли женили ся [illegible]къ мавъ 45 лѣтъ, жена [illegible] теперь мужь мае 60 а [illegible]а 30 лѣтъ.

[illegible] 6) Такимъ числомъ [illegible]43.

[illegible] 7) Всѣхъ [illegible]яець мала [п]очатку 295. На першôй [р]огачцѣ продала 148 зôстало 147, на другой рогачцѣ [7]4 зôстало ѣй 73, на третôй [3]7 такъ що до мѣста приѣзла лишь 36.

Де-що цѣкавого.

— Патентова канцелярія выдала до сего часу щось 2 тысячь патентôвъ за выробъ этраменту.

— Въ Бостонѣ есть 88,294 англичано-американцѣвъ.

— Що волите — золото чи срѣбло? — Редакціи все одно, чи довжники зашлють за „Свободу“ золото або срѣбло.

— Мѣсто Гаррисбургъ мае 60,000 мешкавцѣвъ.

— Скиньтесь по центови на сироты по убитыхъ выборцяхъ!

— Въ Чікаґо оденъ торговщикъ вывѣсивъ надъ своимъ шторомъ таку напись: Ту достати можна правдивый швайцарскій сыръ, робленый въ New Jersey.

— Зô всѣхъ чотыроножныхъ звѣрятъ кôнь мае найменшій жолудокъ.

— Въ станѣ Jowa есть 132,347 осѣлыхъ Нѣмцѣвъ.

— Въ Угорщинѣ звѣнчалось доси 170 мѣшаныхъ паръ, христіянъ зъ жидôвками и на оборотъ.

— Червонй шапочки почали кардиналы носити около р. 1245.

— Французкй лѣкарѣ пишуть рецепты по французки, не по латински.

[М]олись, трудись, учись, до „СОЮЗА“ запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ“ читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Будо зъ васъ.